

Rekendocenten in het MBO willen kwaliteit en duidelijkheid

Augustus 2017

De rekendocenten in het MBO vragen u als Tweede Kamer om uw inzet. Help ons het rekenonderwijs in het mbo op niveau te krijgen en te houden. Hiervoor is het nodig dat rekenen op een bij het mbo passende wijze opgenomen wordt in de slaag-zakregeling.

In deze notitie leggen wij u graag uit waarom.

Noodzaak

Sinds de invoering van de referentieniveaus in 2010 zagen we in het mbo een stijgende lijn in de rekenprestaties van studenten, professionalisering van rekendocenten en versteviging van rekenen in de zeer diverse onderwijscurricula van het mbo. In 2015 besloot de minister van OCW onverwacht dat de uitslag van het mbo-rekenexamen niet gaat meetellen voor de slaag-zakregeling. De effecten van dit besluit op de studentmotivatie zijn door de onderwijsinspectie uitstekend weergegeven.

De Onderwijsinspectie constateerde recentelijk:

Dat rekenen niet meetelt voor het diploma heeft een demotiverende werking op studenten, volgens docenten. Studenten zijn daardoor minder geneigd zich in te spannen voor dit onderdeel. Alleen op niveau 3 haalt iets meer dan de helft van de studenten een 6 of hoger voor rekenen (figuur 5.2a). Op niveau 2 en 4 is dat slechts een derde. Studenten noemen als grootste knelpunten, naast het feit dat rekenen niet officieel meetelt, dat ze niet voldoende worden uitgedaagd, dat de klas niet rustig is tijdens de les en dat ze niet weten welke stof ze moeten beheersen voor de examens (De staat van het onderwijs 2015/2016; blz. 158).....

De effecten van dit besluit zijn ook groot voor de mbo-rekendocenten. Wat is de toekomst van rekenen in het mbo? Welke status heeft dit vak nu en in de toekomst? Moeten docenten zich nog verder inspannen voor de verbetering van hun reken-didactische vaardigheden of is dit verspilde moeite? Hoe houden we de 'studenten bij de les' van een vak waarvan het examen verplicht is maar het resultaat er in hun beleving niet toe doet?

Omdat het op dit moment nog steeds ontbreekt aan een duidelijk perspectief worden in veel instellingen investeringen in docenten, lokalen, ondersteuningsprogramma's en ruimte in het onderwijsprogramma langzaam afgebouwd. Het besef van urgentie is met het besluit van de minister om rekenen in het mbo niet mee te laten tellen afgenomen. In het schooljaar 2016/2017 was dat al te zien, maar we verwachten dat in 2018/2019 dit verder doorzet, als er geen duidelijke stip aan de horizon komt.

In de rapportage van de Intensiveringsgesprekken van het Steunpunt Taal en Rekenen MBO (met als titel '[Over rekenen nog niet uitgesproken](#)') worden bovenstaande trends ook gesignaleerd.

Aandacht voor mbo

In de Tweede Kamer en in het publieke debat is de kritiek rond het rekenen volledig gedomineerd vanuit het VO-perspectief. Wij missen in deze discussie de aandacht voor het mbo. Het onderwijzen aan niet altijd even gemotiveerde mbo-studenten, soms met een laag zelfbeeld of angst ten aanzien van rekenen, is een complexe uitdaging.

Wij zijn van mening dat het onderhouden en verbeteren van de mbo-rekenvaardigheid essentieel is. In de rapporten '[Rekenniveau op het mbo](#)' (Piaac) en '[Rekenniveaus op het mbo](#)' (ECBO) wordt aangegeven dat rekenen niet alleen belangrijk is voor (1) probleem-oplossend en (2) analytisch denkniveau, maar dat de hoogte van het rekenniveau (3) ook een belangrijke voorspeller is voor de arbeidsmarktparticipatie. Helaas constateert het Piaac-rapport een dalende trend van rekenvaardigheid bij mbo-studenten. Een trend die wij graag willen keren, maar waarbij we wel uw hulp nodig hebben!

Hoe kunt u ons helpen?

- Zorg voor een duidelijk mbo-perspectief;
- Zorg voor versteviging van de professionalisering van docenten;
- Zorg voor professionele ruimte voor de mbo-instellingen om goed rekenonderwijs, passend bij het niveau en perspectief van de student, in te richten;
- Zorg dat het mbo zich weer kan bezig houden met het implementeren van goed rekenonderwijs en niveauverhoging in plaats van energie te moeten verspillen aan het discussiëren over de rol en inrichting van rekenexamens.

Ons voorstel concreet:

De grote investeringen van zowel de overheid (middelen) als de instellingen (middelen en menskracht) moeten de komende jaren vruchten afwerpen. Dat gaat niet lukken als we op dezelfde onduidelijke en aarzelende manier verder gaan. Wij gaan graag met u in gesprek over de wijze waarop dit gerealiseerd kan worden.

- Wij vragen u om zich in de Vaste Commissie voor OCenW en in de Tweede Kamer in te zetten om in het najaar van 2017 een besluit te nemen, waardoor er een duidelijk perspectief ontstaat voor het rekenonderwijs in het mbo. Het resultaat van het verplichte rekenexamen moet vanaf het schooljaar 2018/2019 worden opgenomen in de slaag- /zakregeling rekenen in het mbo. Dit moet gebeuren in een bij het mbo passende vorm;
- Wij vragen om maatwerk voor rekenzwakke en excellente studenten toe te staan en te stimuleren;
- Wij vragen om de ruimte voor mbo-opleidingen om te differentiëren in reken-examenniveau, afhankelijk van het onderwijskundig perspectief van de opleiding, noodzakelijkheid van rekenen in de beroepsopleiding waartoe wordt opgeleid en/of de doorstroomambitie van de individuele student;
- Wij vragen versteviging en standaardisering van de professionalisering van de rekendocent, met een certificering/diplomering met daaraan een toegekend civiel effect.

Wij hopen dat hiermee onze doelen - het behouden van het besef van urgentie voor het vak rekenen bij bestuurders en directieleden, het verhogen van de kwaliteit van het rekenonderwijs maar ook het vasthouden en verbeteren van de motivatie van studenten om te werken aan hun rekenvaardigheden - gerealiseerd wordt.

Wij stellen voor om de volgende concrete stappen te onderzoeken;

- Niveaus 1 en 2: De studenten doen zo mogelijk het 2F-examen. Zij mogen om te slagen het 2A-examen doen maar kunnen dan niet doorstromen naar niveau 3.
- Niveau 3: De studenten doen het 2F-examen.
- Niveau 4: De studenten doen zo mogelijk het 3F-examen. Zij mogen om te slagen het 2F-examen doen maar kunnen dan niet doorstromen naar het hbo.

(Het referentieniveau 2F is ook voor een niveau 4 mbo'er een goed basisniveau om in de maatschappij te kunnen functioneren)

Voor alle niveaus geldt natuurlijk dat zwakke rekenaars gebaat zijn bij de ER-variant van de betreffende examens.

Verstevinging van de professionalisering

Jarenlang is er door het mbo geïnvesteerd in professionalisering van rekendocenten. Bij de invoering van de rekenniveaus in 2010 was het vak rekenen niet of nauwelijks opgenomen in de curricula van het mbo. Invoering van het vak rekenen bracht met zich mee dat er door de instellingen een enorme inspanning geleverd moest worden om docenten te professionaliseren en vakdocenten om te scholen naar rekendocent. Er is grote behoefte aan een formele status voor bevoegde reken-docenten in het mbo. De verbetering van de kwaliteit van het rekenonderwijs valt of staat bij de kwaliteit van de rekendocent.

Er ligt voor hbo-instellingen een opdracht om tot een volwaardige opleiding tot rekendocent, op basis van het raamwerk, te komen. Het valt niet uit te leggen dat er geen docentopleiding is voor een vak dat diploma-voorwaardelijkheid heeft.

Differentiatie & Maatwerk

Aangezien het mbo voor veel verschillende branches met de daarbij behorende curricula, onderwijsdoelen en perspectieven opleidt, zoekt het mbo naar ruimte om maatwerk te leveren. Wij hebben in deze oproep enkele voorbeelden toegevoegd.

In het kader van de onderhoudsplicht, is het besluit genomen dat pas over de helft van de opleidingsduur mag worden deelgenomen aan het rekenexamen. Dit belemmert de snelle studenten. Voor de motivatie van onze studenten is het beter om net als voor de beroepsgerichte examens de instellingen zelf in samenspraak met de student te laten bepalen op welk tijdstip in de opleiding het rekenexamen wordt gemaakt. Ook is er meer ruimte nodig om na te gaan of de onderhoudsplicht kan worden ingevuld door beroepsgericht rekenen, met een daarbij passend (beroepsgericht) rekenexamen.

In de afgelopen jaren is er veel gebeurd rondom het rekenen in het mbo. Ons verzoek voor een eigen mbo perspectief moet dan ook gezien worden in het historisch perspectief van de stappen die de overheid heeft gezet om het rekenniveau van studenten te verhogen.

Dit overzicht is als document opgenomen in de bijlage : **'Ontwikkelingen rekenen in het mbo'**

De initiatiefnemers:

Anke Blacquiere

Kees Corbet

Thijs Dam

Frank Haacke

Marianne Haak

Giel Hanraets

Teun Hommersom

Kooske Franken

Namens Platform Rekendocenten van de BVMBO